BIBLIOTECA PUBLICA
TARRAGONA

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANYIII

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 120.

LA CATALUNYA QUE VOLÉM.—«Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de las regións germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa.—Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada hú á casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y pocs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolas tornadas a son esser: obrador d' ravensos de la ciencia y planter de filosophs y juristas. A fora la ensopida rutina.. —Intimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrès, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, trayent del terrer y de las mans els fruits y minerals Las aiguas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball —Conservats com reliquias els monuments enrunats o antichs y alsarne d' un art fill llegitim del antich criat en els avensos actuals. Voltar las vellas poblacións históricas de populosas y amplias ciutats modernas —Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació sèria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en lo govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volém deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenirho tenim lo precís: Forsa, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L' amor á la Patria.»—LLUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. . . . . 0'50
Fora semestre. . . . . 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ
Carrer del Parque, N.° 8.
Tortosa 22 Abril de 1905.

La Redacció no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats ó copiats.

SANTORAL

Diumenge 23 Pasqua de Resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist. Sant Jordi mr.—Dilluns 24 Stas. Bona y Doda vgs. y St. Fidel mr.—Dimars 25 St. Marc evangelista St. Aniano bisbe y Santa Franca vg.—Dimecres 26 Sts. Cleto y Marcelino papas y mrs.—Dijous 27 Sant Pere Armengol mr. y St. Anastasi p.—Divendres 28 St. Prudenci b. y cf. y St. Vidal mr.—Disapte 29 Sts Pere mr. y Robert ab. del Cister.

El Congrés de la llengua catalana

LA VEU DE LA COMARCA al publicar la carta del Dr. Alcover convidant a tots el amants de la llengua catalana al Congrés qu' ell inicia d'aquesta llengua, la deixà de cop per contestar per creure qu'anava dirigida á tots els seus colaboradors y llegidors. LA VEU en un dels números seguents s'adheria al Congrés. Creyém qu'en aquesta adhesió hi están compresos tots els seus colaboradors y llegidors. Mes el Dr. Alcover demana en l'adhesió el criteri de quiscú. Aquet l' aném a ecsposar breument, poden assegurar qu'ell es el dels amics y colaboradors de LA VEU.

Qu'es qüestió de dignitat nacional completar y consolidar la renaixensa de les Lletres Catalanes, está fora de dubte. Qn'allá hont pateix més invasións eczótiques la nostra gloriosa llengua es dins la sintacsis més qu'en la fonética y morfologia també. Y que, en consecuencia convindría celebrar un Congrés d'amants de la nostra llengua de totes les regions hont ella es parlada, es un pensament bonissim que, duyentlo a la práctica, serà l'honra del qui l'ha concebit y dels qui 'l faran fructificar.

Els *temes* son grandiosos. Al nostre humil veure en ells hi ha prou y massa tela pera descapdellar en un Congrés. No sabém rés que trauren ni afegirhi. Sols dirém qu'al *tema* XXIV ens plauria veurhi defensada la fonética catalana dins al llatí, ja qu'ab ella també trauriam cara per la nostra llegua. Creyém que poc costaria d'enquibir la seua defensa en l'esposició del referit tema, doncs ella hi entra.

Y altra cosa. La prempsa catalana, qu'es per demés dir que tota s'ha aderirá al *Congrés*, creyém que fora bó qu'es comprometés a posar en práctica les decissións del Congrés en llur redactat. D'aquesta manera trevallariam ferm per la nostra unitat llengüística y esporgariam molts *castellanismes*. Y publicades les sessions del *Congrés* en un tomo elles servirian per'aqueix fí; doncs els qui per ignorancia cometém moltes faltes en l'escriptura catalana, tindriam hont apendre pera anarnos esmenant poc à poc.

Qu'es fassi aviat el *Congrés;* que no dubtém que'l qui l'ha iniciat y'ls qui hi cooperan son gent de qui, per llur talent y patriotisme, en podém esperar molta de gloria y de prosperitat per la nostra estimadíssima llengua. ¡Avant!

JORDI JORDÁ.

Vindicies

Me semble mentida, uo ho volia creurer y desgraciadament es veritat, que als catalanistes ens tenen per fills *borts*. *assessins*, *retrugrados*, *separatistes*, *etc. etc.* Les meues aurelles ho han sentit, y encar dupto si m' enganyan; mes no, no; prou clar ho deyen y ab quin acalorament m' ho disputavan. No pudia concebir que hi haji tant mala sanc, mes es aixis; aclarimho, doncs y entenemse.

Ens díhuen *borts*, per qué segons ells, no tenim altra mare que Espanya. y com nosaltres no la volem, quede en peu la seua afirmació ¡Mentida! May cap catalaniste ha volgut no esser espanyol, ans al contrari, que presisament son bons espanyols los que son catalanistes, que vehuen comunic modo de regenerar á Espanya per medi del regionalisme entre quin hi ha lo regionalisme catalá ó mes ben dit lo catalanisme, Mirem, sino, l' epoca en que reigia aquest, y quin altre aspecte tenie Espanya, mentres que tant prompte com l' aboliren va quedá axafada y casi ofegada com ara se 'ns presenta.

Respecte á Espanya com á mare patria, que segon ells si no es ella no tenim patria, es fals. y ab aixó donen una proba de l' ignorancia la mes supina. Patria sempre he sentit dir que 's una munió de persones d' una mateixa llengua regides per unes mateixes lleys y costums; per lo tant mal pot esser Espanya nostra mare patria, puig que la parla castellana, y catalana son completament diverses, les costums oposades y les lleys distintes al menys al temps passat, y no obstant totes dues regions son espanyoles. Ademes la patria es inmutable y una, per conseguent may poden esser fills d' Espanya los que ans eren fills de Catalunya; tot lo mes (y aixó no ho neguem) poden formar part del Esta Espanyol, que no 's lo mateix.

Un altra de les calumnies que 'ns posen es que som uns *assessins*, aludint al odi que, segons ells, tenim als castellans, desitjantloshi tota classe de mals, lo que es una impostura la mes criminal; puig no ho podrán provar may; si algú ha deixat anar alguna paraula referent à n' aixó, si si estudiem les circunstancies y l'estat entusiasta ab que l' ha pronunciat, facilment se 'l podrá disculpar. Ademés no es d'extranyar, que un home exaltat y naflat per algun castellá, llansi una expresió contra'ls castellans, no perque'ls altres hi tinguin cap culpa sino perque se sol fer aixís de la mateixa manera que oprobi d'un mal ciutadá esen oprobi de tota la ciutat, encar que'ls demés siguin benemerits.

Tambe ens moteigen de *retrogrados*. No se perqué, puig que nosaltres si ve desitjem lo bo dels temps antics, no rebutjem los avensos dels moderns, prou ho proven nostres gestes: No fa *retrogrado*, lo volguer, lo benestar de nostres anspassats puig que lo be en tant es bé enquan es verdader, y'l be verdader es inmutable com la veritat, per lo tant no sufreix avens; tant sols se pot perfexionar lo be inperfet, y en aquest cas, tambe nosaltres som *avensats;* no pas en lo sentit de deixar una cosa verdadera per conquerirne un altra de mentidera, com ho fan los que's anomenen *avensats* per exelencia.

Axis ens motegen los nostres adversaris sens cap fonament, mes que la seva ignorancia y mala intenció. Ens fan passar tambe per *separatistes*, lo que'ls hi falte provar, puig que nosaltres sempre hem tingut que com autonomistes, volem viure, si, independentment pro no separats d'Espanya sino, formant part del Estat Espanyol, volen viure no exclaus del poble castellá sino agermanats, y ¿aixó es separatisme?

SANXO.

DE RE ACRICOLA

En lo número 117 de la VEU DE LA COMARCA indicavem; que si 'ls amos y mijés no 's posen d' acort, pera obtení fem dins lo mateix hort, y al mateix temps procurá que dit fem estiga en millós condicions, no lograrán tindre fem bó y abundant pera torná á les terres lo que l' hi han pres les plantes en anteriors cullites. Perque la veritat es; que son moltes les plantes que 's planten ó sembren sense vore gota de fem, considerantse reina la que pot lográ un regó en mesquita tant clara que pareix aygua chirla.

Quantes vegades lo mijé demana fem al propietari perque s' atansa lo temps de plantá la col, panis ó consevol altra planta y l' amo arrunsa 'l nás volen di, no tinc pera fem, ja vorem més avant y 'l pagés en lo cap catxo no s' atreveix á plantá sense fem y si planta, com no hi ha fem no cull y si cull panis per exemple, los panisseres arriven d' altes á pit de sapo, y si cols, fan quatre fulles més dures que ni coureles se pot; lo pobre hortolà com veu que la planta no ha de fe rés, ni la cava ni la rega. no poden portarne al amo.

Atres vegades que l' amo se conforma en doná fem, l' hortolá busca y no 'n trova á prop, ni á cap hostal de Ferreries ni del Temple, ni per les costes de Santa Clara y Garrofé; y sense sabe que fé; vá en busca d' averiguá si n' hi ha al de Bermejo, al Favaret de Sol ó pel de Cuello y quan no al Mas de Barberans á buscà aixerrit, si en trova.

¿No fà vergonya y proba l' atrás de 'ls amos y hortolans qu' hayguen d' aná á buscá fem per eixe mon, quan lo podrien tindre á la casa del hort? Si y molta; perque 's molt trist, pos hi han bastans horts que no hi ha més qu' un matxo un poc dolent y un carro prou aspatlat,que pera aná á buscá 'l fem dos ó tres hores lluny, porta perill de no pugué arrivá 'l puesto, y si arriven, pot á la tornada quedarse pel camí.

Pera evitar tot aixó; ¿no seria convenient, que' als horts se tingués un lloc convenientment arreglat pera tindre animals estabulats ó tancats y pel mitx de minjadores de barrons ó com les dels corrals, darlos minjá ja vert ja sec y abeurarlos á les sehues hores; y hasta si convenía, ferlos passá l' herba d' alguna taula del hort?

Dificil y aventurat es senyalá la classe de bestiá que més indicat fós pera 'ls horts, pos aixó depen deix de la forsa de la butxaca del amo y del hortolá, dels coneixements relatius á éste ó aquell bestiá, á la cria ó re cria y hasta 'l número de persones que componen la familia. Alguns hi han que s' hi dediquent, com algun dia si dedicaben los Audins, los Princep y Murall, Agustí de Villafranca, lo Ros Ferrando, lo Cohent y atres, (1) pero tots estos trafegavén en mulats ó bestiá maijó, perque anaven á fires en la butxaca plena (cosa que no poden tots); pero poden molts, tindre vuit ó deu cordés, un videll ó dos, cuatre ó vuit ovelles, una ó dos tocines pera criá ó angordi tocinos lo que 'n te dos podria tindren cuatre. Ja sé, 'm dirá algú dels amos y

(1) Segons noticia fi pocs dies que En Domingo Gas y En Joseph Audí han comensat la recria de bestiá bobi.

ortolans; lo que necesitem son dinés y no consells; creguts que ja saben prou y que no 'ls falta adependre res (funesta presuntció), per que quant morim, si morim de vells, es quant comensem á sabé molt poc.

Tots sabem mica més ó menos lo que podém fé y hasta alli ahont podem arrivá; perque pos en arreglo 'l que se pot fé no 's fá algo mes del que 's fà. Abandonen propietaris y pagesos algunes rutines que no convenent y que si ben bé miravem lo que fan atres localitats; facil no estesem tan anamorats de les nostres práctiques.

Jo crec y 'm pareix que vaig be, y que 'm dareu la raho en lo que vaig á propossá; ascoltau.

¿No donen més y millós cullites en gineral, vuit jornals d' hort ben femats, que deu mal femats, y trevallant vatros menos, perque ja menos grandaria de terra? Pos si 'n vuit jornals ben femats se cull tant ó mes qu' en deu mal femats? No vos pareix convenient y hasta si m' apurau necesari; qu' estos dos jornals de mes se podrien sembrá d' algun ferratge que l' asperiencia ansenyés prova y va bé en la comarca, com per exemple aufals del doble, remolatxa forratgera qu' es bó lo de dalt y lo de baix? No 's podria sembrá un cantó de panis aspés pera guardarla despues de sec pera l' ivern y donarlo en companyia de la palla de fesols? No podrien en dits jornals de terra sembrarhi la planta mes convenient segons la classe de bestiá que vullgueseu tindre despues d'estudiat y mirat? Y en estos milloraments y avensos de culli en los vuit jornals tant ó mes que 'n los deu ú once trevallant menos; hi haveu de contá 'ls beneficis que probablement reportaria la cria ó recria del bestiá.

ALIQUIS HORTICULTOR.

Hont anem?

Es ben cert que tots los que mes ó menys se ficsen en los actes de 'ls regionalistes, pro que 'ls miren solzament per defora y am la mateixa indiferencia am que observen tot lo que no sigui ganancia ú be conveniencies de partit, tots se fan maravillats aital pregunta ahont van?, á la que no saben contestar perque la resposta pas s' adiu ni gota al seu *credo* politic ni á sos *afanys financiers*. Y aixó que es senzill desferse victoriosament d'aquella interrogació! Hont anem?—A coneixe-ms!—La troben estraya? Meditem.

La nostra Historia, la Historia del poble catalá quí la coneix? En les escoles *oficials* s'ensenya la d' Espaya pro de Calunya ni se 'n parle, al menys los nens no tenen noció de lo que foren sos antepassats. Y no es ben trist desconeixer les propies excel lencies? No indigna lo tenir en un recó les jóies nostres y honorar demunt del cadafalch de nostres cors á unes coses que sempre per sempre sirán dels altres?

La nostra llengua quí l' estima de la manera que 's mereix? Quí la envía per embaixadora ni sisquere de les intimitats de les families? Generalment la menyspreuhent, la maten abans de sortir de sos llabis, perque 'l cor catalá sempre no mes sabrá la seua, y la supleixen per un' altra que, tot lo que 's vulgui, pro no es nostra! Y no enutje de debò lo veurer esmenar la plana á Deu, anar contra la naturalesa y renegar de nostra personalitat?

Les nostres lleys, les nostres tradicións, les nostres costums, tan justes, tan senzilles, tan franques y corprenedores han passat ja á la historia..... del oblit! Y aixó que elles son un retrat vivent del caracter de 'ls pobles; document fortíssim de les tendencies de 'ls cors; crit energic y terrible contra tots los que s' afanyen á imaginar baixes pera deshonrar á una gent gran, bona y al mateix temps noble fins á no doblegar son coll á cap jou mentres corri per ses venes sanc que la sostingui.

Y 'ls regionalistes ho han desenterrat tot; han netejat del rovell aquella copa que 'l gran Vaireda vegé en «Sanc nova» lletja á la vista primer pro bonica, atrahente després perque es de plata! Y han fundat escoles de nostra Historia, de nostres lleys. Los poetes han aixecat monuments inmortals á nostra llengua; hem tornat á assaborir nostres dolçes tradicions; estimen ara mes que may nostres costums franques... Y encara no es prou clar hont van los regionalistes? Encara volen que 'l donem mes à comprendre lo fi que perseguim?

Anem á coneixe-ms! Perque 'ms volem estimar..... y com mos aimasem si no sabem quí som? Y com assolirem nostra llibertat si no veiem que 'n som ben dignes? Lo voler diu que es poder y si 'ms coneixem mos estimarém, si 'ms estimem voldrem tot lo nostre, si ho volem ningú sirà capaç de detura-ms en nostra potenta embranzida.

Aqueix es lo fi proxim de 'ls regionalistes, perque d'ell depengue tot lo demés. Y per aixó nostres treballs no son may endebades; doncs sempre, sempre trobem cors agrahits que endolçeixen nostres fatigues, y 'ms animen pera continuar lluitan fins á vencer.

Mireuse-l. Fa poch temps que 'l Regionalisme ní tan sols batzegabe sots les urpes del Centralisme, y ara l'ha trontollat, s' ha lliurat de son braç histeric y li dispute ja lo terrer pam á pam..... Es que hem esquinsat lo mantell negre de la ignorancia y la llum del coneixement propi s' ha introduhit per aquella escletxa, y am sa claror mos hem vist malaguanyats pera dexa 'ms rebatrer al abim de la miseria material y moral, fisica y espiritual, y hem dit plens de coratje: no, no volem morir encara; tenim massa forçes pera voler aguantar lo jou de l' esclavitut social; ara que sabem qui som, ara que 'ms coneixem volem viurer, y viurem perque á un poble solzament lo pot esborrar Deu que lo ha criat.

Hont van los regionalistes, que volen? Volem que 'l poble catalá 's coneixi y res mes.

R. DE R.

Lo Payolet de San Roc

(A mon amic Rogeli Yerro)

A la voreta del riu
al costat de casa Langa,
casi davant del Rosé,
banda aquí l' ascalinata
que feyem servi fa poc
pera entrarne dins la barca
que quan se va cremá 'l pont
mos portava á l' atra banda,
al baixadó de San Roc
dit tot en una parauta,
(que per cert ja no existix
no sé per quina burrada)
está'l célebre Payol,
tres pedrissos sens barana
formant una replasseta
de prop d'un pam d'aixecada.
Es com si fos lo *Congrés*
pos allí arreglen l'Espanya,
es un punt de reunió
de la gent malhumorada,
regularment es gent vella
que hu sap tot y de tot parla,
procurant aixís distraures,
prenent lo sol, mirant l'aygua.
Si vols sentí qüentos vells,
si vols sabè lo que passa,
si vols coneixe histories
si vols vore en quina gracia
los vells se piquen les crestes,
veuhi un matí qu'allí's xala
entre les deu y les dotze
qu'es quan lo sol, lo fret calma,
ves al Payol de San Roc
qu'está al costat de ca Langa.

***

Ascoltemlos la conversa
Xímo Reixa es lo que parla.
—Al mou tot es anganyifa;
lo que per'uns té importancia
atres no'n fan cap cabal,
y al ravés; per n'aixó passa
que mes de quatre vegades
tenin bon recapte a casa,
anem á la del vehí
y mos atipem de palla,
y aixó hu fa, ó que s'ignora
lo que a casa nostra's tanca,
o be que som rucs de cenia
qu'hauriem d'astá a l'astaca.
—¿Per qui hu dius aixó, Cuaquin?
—Per qui a mi'm dona la gana.
Per tu no va rés Felip:
si tens la coa de palla
no siré jo qui l'encengue
pe que t'astimo de massa.
—Gracies, mano; com te veya
tan cremat, jo ja pensaba,
Felip, pagaras la manta,
pos Xímo quan s'ampudega
sempre cap á mí r'arrambla.
—No hi va res per tú, t'hay dit,
astate tranquil, descansa,
va per aquell borinot
de Toni. Tothom l'anganya
¿pos no li han pogut fé creure
que's traura'l consum d'Espanya?
mireu si es tanoc y burro
que s'hi jugaba una plana;
total perque hu ha llegit
a *La Campana de Gracia*.
Valga, Toni, lo senderi
te se'l va andú la riada,
sempre hu has sigut tontot,
pro xeic may tan com ara.
—¡Foll de bambul, vols caliá
ó't fumo una gayatada!
Què t'amboliques aquí?
¡Ja va quedá descansada
ta mare, quan vas fugí
del seu costat! ¡Pobra Cuana!
Era mes bona que'l pá.
—Per n'aixó m'hi semblo ara
—Fuig d'aquí; si puts á sofre,
los dimonis de la cama
ja t'estiren, rossegant
a l'hora menos pensada
te duran cap al infern.
¡Y quina mala astrugansia
va vindre al mon quan vas naixe!
—¿Qu'am d'aclarí? Vaiga, vaiga.
—¡Este guixa de mal coure!
—¡Si no calles, cama crancal...
—Digues, Xímo, no t'anfades.
—Ja m'han fet perdre'l fil ara
—Buscal, Cuaquin, mano meu
qu'es facil que't fasse falta.
—¿Cóm astem de garrofina?
—Miquel, tota astá gelada.
Astem de desgracia anguany
si hi haguessa oliada
al menos respirariem,
podriem paga la paga,
arregla la minjadora
y fé algun'obra a la casa.
—Deu provirá.
—Aixó'm penso
que sinó, guay, quanta gana.
—Jo no se si es veritat,
se corre l'asbambolada
que prompte comensarán
a fé obres a la plassa
d'Alfonso XII
—¿Y aixó?
—Tots saben que esta posada
fa temps la primera pedra
d'un monument; pos diu qu'ara,
lo volen tirá andavant,
avorem si aixi s'acaba
de que anessem en vergonya
y mos diguen gent de barra.
—Si quan la *febra amarilla*
que Ros de Medrano astaba
de sinyo Bisbe a Tortosa,
hagués dut tanta caxassa
pera cuidarne als malalts,
no'm parlariem d'ell ara
pos no s'hauria guanyat
lo monument de la plassa
d'Alfonso XII.
—¿Vols dí?
que'l farán aixi com ara?
—¿Que't diré probe de mi?
Per lo menos, aixi's passa.
—¿Quin any va morí este Bisbe?
L'atre dia jo hi pensaba
—Va morí l'any vintihú
si la memoria no'm falla.
—¿No'l van anterrarlo a un hort
del Rastre?
—¡Just! A l'antrada
del barranc. L'hort de Climent.
—Tens raho. ¿Ahont astá ara?
—¿Ara? A l'alta de la Cinta
—Si, home, si, Fuig. ¡Xic calla!
¡Quina memoria la meua!
—¿Pos que avuy no teniu gana?
Si son ja vora les dotze,
ja astará taula parada.
—Pos desfemho. Hasta demá.
—Adeu, recados á Cuana.
—Vaiga que dines de gust.
—Gracies, tu; me'n vaig á casa
a dirlos que no m'asperen
pera diná.
—¡Quina gracia!
—Baralleus si hus apareix.
—Mira que n'es de baldana
este Toni
—Mira Xímo
que no arribarás a casa.
—Bueno, vaiga andosiau.
—Adeu que l'arròs se passa.

***

Converses per este istil
de mes o menos sustancia
sentireu al Payolet
qu'astá al costat de ca Langa.

Joan Moreira

Barcelona Mars 1905.

Retalls

Se considera totalment perdut lo vapor «Ignasi Roca», de la matrícula de Barcelona, en quin naufragi haurán perdut la vida un grapat d'obrers catalans.

Fins á l' hora present no sabém que s' hagi iniciat á Madrid cap susbripció popular pera remeyar la trista situació en que quedarán las famí'as dels nàufrechs.

Ja veurán com si s' ha de fer alguna cosa 'ns la haurém de fer nosaltres sols.

La «explendidesa» dels castellans no hi arriba á Catalunya.

Aquí no hi portan may res los descendents de «Don Quijote»: d' aquí no més ne treuhén.

(De la *Renaixensa*).

***

El Govern ha acordat ja 'l programa de festas del centenari del Quixot.

No hi ha res que dir: Cervantes que comparteix ab Larra la gloria d' haver sigut els dos escriptors castellans que mes han conegut la gent de Castella, mereix tota mena d' honors y festas.

Es indiscutible y lloable.

Ara, lo que no es de alabar es la forma ab que 's fan las festas «nacionals»; las que organisa y paga 'l Govern.

Las festas se fan á Madrid, pero las pagan tots los espanyols.

Es la cansó de sempre.

Jo no sé que 'n fa dels quartos lo Ajuntament de Madrid.

Allí tot ho paga 'l Govern, es á dir, tots els espanyols. El ministre de la Governació es realment l' alcalde de Madrid; el Govern fa de Ajuntament.

Y tots els espanyols de paganos.

Fins las desgracias á Madrid se tornan nacionals.

Está be que la caritat acudeixi á tot arreu; l' humanitarisme no ha de tenir pátria ni política; es de tot el mon.

Pero si la catástrofe del deposit de aigua hagués sigut fora de Madrid, el Govern no hauría fet lo que ha fet.

A Barcelona ni ha hagut de ben grossas, y las hem hagut de calmar els barcelonins

Y es que á Madrid tot es nacional; tot viu de tots els que pagan.

Es el gran ventrell pel que tothom treballa.

(De *La Veu*).

***

Lo *Correo Ibérico*, ab sobrada rahó es queixa del abandonats que están els jardins del Parc y encara no'n diu ni la mitad de lo que podría dirne, perque no son las floretes y el crispinell lo que pateix miseria, sino que las magnolias del paseig de la banda dreta del paseig del mitj sino sels posa sulfat de ferro (caparrós) no passarán l' estiu, com ja no 'l passarán algunas palmeras de las del bosc que tenen secas las fullas y la major part

dels eucaliptus que hi tinen la soca y tot y 'ls taronjes de quins tantas vegadas ens havem ocupat, la serpeta los ha mort, en particular los de dalt de la montanya y per anyadidura ara no hi ha jardiné y los homes que hi haestán convertits en dones, doncs sols tinen tot lo dia la granera á la ma en lloc de la aixada ó el cabás dels fems.

Dias enrera un pagés deiya: «Al parc lo cuydan com los fills dels sinyós pobres que porten molt lluentes les botes pro la panxa buida.

***

Y li sobraba la raho perque ¿que 'n treuhen les plantes de que los paseijos estigan agranats si no se'ls do na menja ni beure?

¿Y del lago que 'm direm?

Alló es un bassot d' aigua podrida ahont los peixos prompte no hi podran viure y si no 's neteija se convertirà en un foco de infecció que fará impossible lo anar al istiu á passetjarhi.

Un abandono igual no s' es vist perque cap situació ni lasque per odis personals volien fer desapareixe el parc no deixaben de cuidarlo fent que la maquineta de vapor funcionés, sols fos pera regá la montanya ja que no pot ferse ab l' aigua de la fábrica den Pons.

Aproposit de dita máquina, ja l' any passat varem indicá la conveniencia de que l' aigua que ab ella s' elevés, se utilises á mes del regá, pera fonts públiques sobre tot pera abastí el Mercat, ab lo que se estalviaria l' Ajuntament, deu rals diaris al menys y aqueix any un consejal ha demanat en la última sessió, si fá ó no fá lo mateix, á lo que allavors com ara l' Alcalde ha dit que se *estudiará*.

NOTICIAS

Dilluns per la tarde va reunirse en la Cámara Agrícola la Junta nomenada pera gestioná la modificació dels aransenls corresponents á las llevós oliginosas, en la que lo President doná compte del estat dels trevalls com també de diferentes cartes de personatjes y entitats interessadas en l'asunto entre ellas una del Excm. Sr. Comte de Retamoso en la que amés de oferirse a presentar lo missatje al Rey ofería son concurs pera apoyá les pretensións de las Cámaras Agrícolas y devan de la Junta d' aransels y demes Autoritats que sigui de menesté.

Las impresions per ara son falagueras y per si la cosa contínua per bon cami y es menesté fer un viatje a Madrid va designarse ja una comissio.

Quat varen aprobarse els aransels ja va demanarse quelcom en eixe sentit y res se va obtindre, veurem si serem mes afortunats ara.

En el número proxim publicarem lo Missatje que la Cámara dirigeix al Rey.

La jove societad nomenada Lo Sindicat de casadors establerta aquí Tortosa mereix un entusiaste aplauso tan per part dels aficionats á la cassa com per los terra-tinents y agricultors en general. Els primes perque sostenín la esmentada sosietad un guarda aqueix es una garantía pera que siga respectada la veda y no 's fassí us de apar ells que destrueixen en tot temps la cassa y particularment ara en el temps de la cría.

Y 'ls segons perque já que l'Ajuntament te per completament abandonadala guardería rural l' esmentat guarda es sempre un vigilant y una garantía per las propietats rusticas que passeija mentres persegueix los cassadors furtius.

Per aquiexas raons entenem que tots los cassadors no asociats per esperar veurer la marxa que en prensía lo Sindicat peden já determinarse á secundá els fins que persegueix el Sindicat al igual que 'ls propietaris ó terra-tinens per quant com mes fondos hí hagí disponibles mes guardes podrán posarse ab lo ben entes que iexos guardes, vigilan als mateixos cassadors associats que infringeixen las lleys tan de cassa com las que garanteixen la propietat que per desgracia molt suvint deixen de ser ateses per los mateixos cassadors, y aixo ha estat causa de de que s' hagin produit algunas baixes en lo Sindicat.

Continui per lo camí empres lo Sindicat que jà era hora desapareixes en tants abusos com se feyen de cassar en tot temps y ab totes les males arts.

Ha quedat obert lo despatx de cédulas personals en las oficinas que 'l cobradó de Contribucións te establertas en el carré de Campomanes de eixa ciutat.

Lo M. I. Sr. D. Antoni M.ª Alcover, Vicari general de Mallorca ha sigut elegit per lo Cabildo Catedral, pera 'l carrec de Magistral del mateix.

De tot cor ens en alegrem y 'l felicitem ab tota ánima, perque aixó y molt mes es mereix qui dedica tots los instans de la vida per enlairá la nostra llengua, defentsanla magistralment ahí y aixencanli demá un monumental diccionari, que serà una honra per la Pátria y una gloria pera la Religió que te tans bons ministres.

Lo dia 10 del que som varen cumplir tres anys que Deu va tení per convenient pendrens l' home que encarnaba l' ideal del catalanisme, lo Dr. Robert (q. a. C. s.)

No era arribada l' hora del triunf de la causa de nostra estimada Catalunya, que tal vegada ell l'hauría pricipitada ab son talen y voluntat dominadora, mes faltaba fos mes coneguda y per lo tan mes arrelada en els cors catalans y tal volta hauría sigut curta la durada del triunf. Acatem dons los designis de la Providencia y imitant lo exemple del gran Patrici, treballem ab fe y energía per la reevindicació de las llibertats de nostra Patria Catalana.

El decrét rebaixant els dréts aranzeralis pera 'ls blats y farines que s' importen es de gran importancia.

Respecte de aquésta qüestió, el Govérn manté un criteri radical, desitjant arribar fins a la supresiò complérta dels dréts, a fi d'obtenir la baixa del pa y evitar al mateix temps l' esplotació que venen fent els acaparadors.

L' Academia d'Higiene de Catalunya ha enviat una instancia al gobernador demanantli que prohibeixi als conductors de tranvias mullar ab saliva'ls billets quan els arrencan del talonari pera entregarlos al públich, pel perill de trasmisió de malaltías contagiosas que aquesta costúm suposa.

Honrosa distinció

L' eminent astrónom catalá y director del Observatori Fabra, del Tibidabo, en J. Comas y Solá, ha sigut distinguit ab lo premi Jenssen á París, creat especialment pera premiar los mellors travalls sobre Astronomía y metereologia.

El *Correo Ibérico* ha publicat un número extraordinari dedicat als misteris que la Iglesia Católica conmemora en la present Semana ab articles y grabats molt apropiats y alguns d' ells interessants.

Ha visitat nostra redacció l' aixerit setmanari festiu «L' Esquivamosques» que ha comensat á publicarse á Manresa.

Molts llegidos y molts anys de vido li desitjem.

Lo Inginié quefe de la provincia En Alfredo Mosso, ha tingut de esperimentá aqueixa setmana la forta pena de perdre d'entre els vius la seua estimada senyora mare (q. a. C. s.)

Per quin motiu demanem á Deu dongui al nostre amic la resignació cristiana que li es menester axis com li testimoniém lo nostre mes sentit condol.

El ministre de la Governació prepara un decret establint el servey de cartes ab carácter urgent.

En les estacións hi haurá un servey de bicicletes para recullir inmediatament les cartes que 's rebin ab dit caracter y conduirles inmediatament als seus destinataris, sens necessitat de passar per les administracións y ser repartides pels carters.

Al efecte s' establirá un sello de 20 centims que portarán dites cartes ademés del de 15.

El destinatari, en lloc d' abonar 5 centims al rebre la carta urgent, entregará 15 centims al cicliste.

A TOTS LOS COLABORADÓS Y LLEGIDOS DE LA VEU LA REDACCIO LOS DESITJA MOLTAS Y BONAS PASQUES.

Entre los temes premiats en lo Certamen de las festas toumistas qu' han de celebrarse aquí Tortosa sembla n'hi ha un, de un tal Lambert, jove de 19 anys que ha obtingut sols en lo present any, 42 premis, entre ells tres en lo concurs pera la proxima Festa Musical Catalana, en la que ha resultat guanyador del premi que dona dret á elegi la reyna de la festa, quina será la seua germana Eularia Lambert, que forma part de la secció de senyoretes del Orfeó Catalá.

Lo Jurat Calificadó dels treballs presentats pera el Certamen de las festas tomistas ha pronunciat lo seguent Veredicte.

Ciencia

«TEMA I.—Premio: La que tiene por lema *Initium sapientiæ timor Domini.*

TEMA. II.—Desierto.

TEMA III.—Premio: *Justitia et veritas.*

TEMA. IV.—Premio: *En la aurora se passejava...*—Accesit: *Oh Doctor optime...*

TEMA V.—Desierto.

TEMA VI. Premio: *Bonum mihi quia humiliasti me.* Accesit 1.°: *Lex est lux et via vitæ.*—Accesit 2.°: *L'èlève studieux...* Menciones Honoríficas: *Lex lux.—Justicia y Obediencia.*

TEMA VII.—Premio: *Labor et charitas.*

TEMA VIII.—Premio: *In memoria æterna.*—Accesit 1.°: *Sint lumbi vestri præcincti.*—Accesit 2.°: *Divum Tomasu laudemus...*

Letras

TEMA I.—Premio: No se adjudica.—Menciones Honoríficas: *Hæc stella solis rotam.—Ite ad Thomam.—Ipse (S. Thomas) solis comparatus...*

TEMA II.—Premio: No se adjudica.—Mención Honorífica: *Puritas ejus magna nimis.*

TEMA III.—Premio: *Lux de luce.*—Accesit 1.°: *Non sonat diserte quod dicitur enepte.*—Accesit 2°.: *Spes virtus cordis, lumen intellectus fides.*—Mención Honorífica: *Minuisti eum paulo minus ab angelis.*

Arte

TEMA I.—Premio: *Sæculi XVI.*

TEMA II.—Premio: *Doctor Angelicus.*

TEMA III.—Premio: *De fructu operum suorum satiabitur terra.*

Horas d' arribada y surtida de Trens Coches correus, Ordinaris y Recanés d' aquí Tortosa.

	Arriba	Surt	Classe
Mati			
De Valencia correu	2h 10	2h 27	1.ª 2.ª 3.ª.
De Valencia curt.	6h 39	6h 56	3.ª
Tarde			
De Valencia exprés.	16h	16 h 05	1.ª 2.ª
Mati			
De Barcelona correu.	1h 50	2h 11	1.ª 2.ª 3.ª
Tarde			
De Barcelona exprés.	13h 16	13h 21	1.ª 2.ª
De Tarragona curt.	20h 37	21h 02	3.ª

Coches y Ordinaris

	Arriba	Surt
Hostal del Pont.—De la Cenia diari.	8h tarde	2h. trts
« Arnes dillums dimecres divendres.	8h. mt	3h. tart
» Aufara diari.	8h. mt	2h. tart
n Gandesa correu diari.	4h. mt	4h, tart
Hostal del Sol—De la Cenia diari.	8h. mt	2h tart
» Gandesa diari..	6h. mt	2h. tart
» Fresneda dillums y dijous.	8h. mt	3h. tart
» Vall de robles. »	8h. mt	3h. tart
» Santa Barbara diari.	8h. mt	2h. tart
» Corbera dillums y dijous.	4h. mt	6h. tart
Hostal del Paradó.—Morella dillums y dijous.	3h. tart	6h. tart
« Godall diari.	8h. ta.	3h. tart
» Aldover »	8h. mt	2h. tart
Hostal de la Lluna—De Xerta diari.	8h. mt	3h. tart
» Galera »	8h. mt	2h. tart
»Mas de Barberans diari.	8h mt.	2h tart
Hostal de la Granvía.—Pereliò dillums y divendres	6h. ta.	1oh. m.
Hostal d' Abril—Tivenys diari (dos ordinaris).	1oh. m.	2h. tart
Prat de Compte dijous.	4h. ta.	1oh. ma.

Tots los dies encarrecs pera Barcelona ab los trens expressos —Andreu Canyellas y J. cuatre cantons casa Calduc (courè)

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital. 5.

ILUSTRACIO CATALANA

Regala una edició monumental
ilustrada per Xiró
del poema de Mossen Verdaguer
"L' ATLANTIDA"

Surt cada diumenge-Un any Ptes. 30-Mitx any Ptes. 15'50-Tres mesos Ptes. 8-Mallorca, 287-BARCELONA

LA PRÉSERVATRICE

La mes antigua de les companyíes franceses contra 'ls accidents Autorizada por R. O. de 15 de Abril 1901, de conformitad ab lley de 30 de Janer de 1900, referent als accidents del treball.

DOMICILI SOCIAL
En son hotel, 18, Rue de Lóndres, PARIS
CAPITAL SOCIAL
CINC MILLONS DE FRANCS

Seguros individuals, colectius, de carros coxes, caballeríes y accidents de tercer a primes reduides.

Agent general en Tortosa—Vinaroz, y sas respectives comarcas:

JOAN ESTEVE

Gran fábrica de alfareria y objectes refractaris
de
D. JOSEPH CERVERA

DESPAITX Y FABRICA: *Arrabal de Caputxin (Tortosa)*

Se encarrega la casa de tota clase de travalls y objectes refractaris tals com maons, totxus, tobots, forns y grasols pera fábricas de gas, de sulfuro de carbó, de blanc de sine, refinació de sofres y demés industries.

També 's dedica á la construcció de forns y grasols pera la fundició de metalls com fogons pera gastar carbó de cok pera fer bugada, plancar y cuinar.

Disponible

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
DE TOTES CLASSES
Sabates y botines d' hivern

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
Plassa de la Seu y Arc del Rumeu
TORTOSA

L' Administració de la **Veu de la Comarca** facilitará Catecismes de la Doctrina Cristiana compostos per lo P. FR Pere Vi es (traduits de la llengua castellana á la catalana pera major profit de las ánimes del Bisbat de Tortosa l' any 1817 per ordre del Illustrissim Senyor Bisbe D Manuel Ros de Medrano) al preu de 2 pessetas lo cent el text y 5 pessetas ab la explicació.

Igualment se facilitarán noticies de tot quant s'ha publicat y vá publicantse en llengua catalana en particular las obras de quinas se'n ha ocupat la **Veu** en sas columnas.

Joseph M. Cartes Mur

Metje-cirurgía homeopata del Hospital Homeopata de Barcelona.

Plassa de la Constitució 7-1.°—(cantonada de la ravesía del Angel) TORTOSA.

DISPONIBLE

DISPONIBLE

DISPONIBLE